

denter illorum doctrinam de mysteriis hisce veram sanamque erit iudicaturus. Quando vel *Augustana Confessio Art. V.* vel *Formula Concordia Sol. Declar. Art. 2. p. 671.* vel alii Theologi, suam Scripturæ S. efficaciam divinam non minus extra usum, quam in usu, asserentes, Verbum DEI instrumentum vocant, non eodem in sensu ille sumendus terminus est, quam cum vel Rathmannus, vel Fanatici, & qui alii Scripturæ S. efficaciam divinam denegantes, illo abutuntur. Tanti interest, ut inquiratur, quanam in significatione adhibeantur à loquentibus voces, adeoque respiciatur, quis quid dixerit scripseritve. Proinde non sine omni utilitate futurum arbitramur, quando inquirimus in Auctorem ejus, ex qua hanc exarandi Dissertationem occasionem accepimus, Observationis. Eum verò esse opinamur Celeberrimum apud Hallenses Ictum, Dn. D. Christ. Thomasius, cujus notius in orbe est nomen, quam ut, quis quantusque ille Vir sit, à nobis exponi opus iudicemus. Colligimus autem id conjectura non difficili, partim ex stylo & dicendi genere, ab eo, quo alias uti ipse solet, non diverso; partim quod, nomine Auctoris non expresso, hujus *Observat. XII. th. 63.* ad Librum: *Ausübung der Sitten, Lehre*; & sequente *Obs. XIII. th. 15.* ad jurisprudentiam Divinam provocat. Ita verò scriptores, tacito suo nomine, propria sua opera allegare solent; quando alii aliorum Scripta citantes Auctorum eorundem nomina apponunt. Quandoquidem igitur, memoratos istos Libros Thomasius suum agnoscere Auctorem, constat, quis dubitaverit, ab eodem etiam ingenio hæc profectas Observationes esse? Maxime hanc nostram conjecturam confirmat Liber Thomasius, cui Titulus: *Versuch vom Wesen des Geistes*; cujus Caput VII. circa finem easdem plane cum hac Observatione, ceu cuilibet hæc Scripta inter se collaturo manifestum fiet, continet hypotheses, quid? quod ipsa hæc thesis: *Homo Regenitus & Irregenitus specie differunt*; ad *th. 104. n. (A)* ibidem reperiatur. Ceterum, indicanda hæc duximus, ne injuriam Auctori Observationis fecisse videamur, hypotheses eidem affingendo, à quibus mens ejus aliena sit; ex verò in modo dicto germanico Scripto apertius propositæ comparent, ex quo itaque Observatio illa ulterius illustranda & explicanda erit. Et quanquam ex Observatione hæc primam descriptionis hujus nacti occasionem fuerimus, haud tamen ad eam solam respiciemus in tractatione nostrâ, quin & Fanaticorum sententiæ, cui velut primo fundamento thesisi à nobis oppugnanda innititur, de substantiali hominis per Regenerationem mutatione, examen simul sit instituendum. Ordo nobis observabitur sequens, ut per quatuor capita tractatio hæc distribuatur, quorum *Primum* *πρῶτον ἀνασκευαστικόν* sedem & momentum hujus Problematis indicabit. *Alterum* *ὑποθετικόν* controversiæ statum formabit. *Tertium* *κατασκευαστικόν* negativam sententiam ut veram probabit. *Ultimum* *ἀνασκευαστικόν* affirmativæ fundamenta evertet. Te verò, Humanissime Lector! rogamus etiam atque etiam, ut, si quæ fortè talia occurrerent, quæ melius dicenda Tibi videbuntur, tua humanitas humanitati nostræ condonare velit. Non enim unius omnia omnibus placere, cogitabis. DEUS interim nobis Spiritus sui S. gratiam, propositoque nostro coelestem largiatur benedictionem!

CAP.